

impedito ea quæ ad vivendum sunt necessaria, domum nempe, pensionem et hortum (1).

—Possunt esse simul plures parochi in eadem parochia?

R. Ex regula juris et ex sensu communi negative, facta enim per plures tardius expediuntur: est etiam occasio continuarum litium. Citantur tamen exceptiones, cum capitula et etiam patrimoniales clerici hanc potestatem exercebant: sed experientia constat eos non bene animarum curam in Hispania gessisse, quamvis ex praxi uni tantum delegabant; quin etiam ubi duo erant parochi non simul, sed alternatim sua numerata explebant.

(1) Real órden de 30 de Abril de 1852.

It. Circular de 5 ds Setiembre del mismo año.

It. Real órden de 13 de Octubre de 1864. «Los actuales curas párrocos jubilados y los imposibilitados física ó moralmente, que hubiesen desempeñado en propiedad curatos de término y de segundo ascenso, disfrutarán en lo sucesivo, y á contar desde esta fecha, las dos terceras partes de sus respectivas dotaciones.»

Los otros las cuatro quintas partes.

PARS QUINTA.

De jurisdictionibus exemptis, ubi etiam de regularibus.

LECTIO L.

DE EXEMPTIONIBUS IN GENERE.

—Quid est jurisdictio?

R. Juxta theologos est potestas regendi et sententiam ferendi in subditos.

—Distinctio potestatis in sacramentalem seu ordinis, et jurisdictionalem nupera est in Ecclesia?

R. N. Eam enim firmat Divus Thomas his nitidissimis verbis. «Duplex est spiritualis potestas, una quidem *sacramentalis*, alia *jurisdictionalis*. Sacramentalis quidem potestas, quæ per aliquam consecrationem confertur, et talis potestas secundum suam essentiam remanet in homine qui per consecrationem eam est adeptus quamdiu vivit, sive in schisma, sive in hæresim labatur. Potestas autem jurisdictionalis est, quæ ex simplici injunctione hominis confertur, et talis potestas non immobiliter adhæret, unde in schismaticis et hæreticis non manet.» (1)

—Consonat hæc doctrina Tridentinis legibus?

R. Af. Nam S. Syn., Sess. XXIII, can. 7, ubi de consecratione sermonem instituit, non de hac tantum, sed de *missione* loquitur his verbis: «Qui nec ab ecclesiastica et canonica potestate *rite ordinati, nec missi sunt.*»

—Quotplex est jurisdictionalis potestas seu jurisdictio?

R. 1.^a Suprema, superior et ordinaria de quibus hucusque actum est.

(1) Summa Divi Thomæ, 2.^a 2.^æ quæst. 39, art. 3.º

2.^a Ordinaria et exempta; quibus accedere potest extraordinaria, seu melius pro casibus extraordinariis.

3.^a Propria et delegata, quibus quandoque consonant

4.^a Perpetua et temporalis.

5.^a Contentiosa voluntaria et gratiosa.

6.^a Ordinis episcopalis et non episcopalis.

7.^a Ex jure communi, ex jure speciali, et ex consuetudine.

8.^a Legislativa, judicialis et coercitiva, sea juxta alios recentiores, magisterii, ministerii et imperii:

—Quæ jurisdictio dicitur suprema?

R. Quæ soli Romano Pontifici, Christi in terris vicario, Petri successori, supremoque Ecclesiæ Catholicæ Hierarchæ competit, a quo nulla exemptio datur, cum omnes, omnino et omnimode ei subsint, qui enim ab eo sese eximere conatur quomodolibet schismaticus est. Ideo sicut dicitur *Episcopus Episcoporum*, ita quoque *ordinarius ordinariorum*. Ideo injuriæ species videtur eum *Episcopum Romæ* vocitare, uti protestantes, jansenistæ, et regalistæ jansenismum sapientes stulte vocitare solent, quasi ille tantum merus Episcopus foret.

—Quæ jurisdictio dicitur superior?

R. Illa potestas quam, præter ordinariam in sua diœcesi propria, habent Metropolitanus in suæ provinciæ suffraganeos, Primate in suæ nationis Metropolitanos et Episcopos, et olim Patriarchæ in cunctos quoque suæ Diœceseos.

—Ergo ordinariæ potestatis typus Episcopus est?

R. Af. Ideoque cum de ordinariis loquitur S. Syn. præsertim de Episcoporum judiciaria potestate intelligitur. Attamen non omnis Episcopus est ordinarius, nec omnis ordinarius Episcopus; nam Episcopus titularis cum non habeat neque territorium, neque subditos non est ordinarius. Vicarius autem seu generalis, seu capitularis, quin etiam Prior in suo territorio exempto, ordinarius est, quamvis non sit Episcopus. Ideo S. Syn. voce Episcopi sacramentalem, seu pontificalem jurisdictionem significat, e contra *ordinarii* nomine jurisdictionalem potestatem.

—Quid ergo *exemptionis* nomine intelligitur?

R. Facultas qua aliquis canonice pollet ut ordinariæ jurisdictioni non pareat, in parte vel in totum.

Jurisdictio vero exempta definitur: potestas quæ ex apostolico privilegio alicui competit ut Episcopo non pareat, cui alias ex jure communi obedire teneretur, et etiam in res vel personas legitimam auctoritatem juxta privilegii litteras habet.

—Quotuplex est exemptio?

R. 1.º Personalis et realis.

Prima datur ob personæ meritum et ratione honoris, coheretque personæ, ita ut ubivis eam obtineat.

Talis est exemptio prothonotariorum apostolicorum, et etiam eorum qui dicuntur ad instar participantium.

2.º Exemptio realis est duplex nempe ratione officii vel ratione loci.

3.º Exemptio est etiam totalis vel partialis.

4.º Huic divisioni affinis est alia qua exemptio, seu jurisdictio exempta, distinguitur a jurisdictione privativa.

—Quæ dicitur exemptio ratione officii?

R. Ea quæ competit ratione officii seu beneficii: sic ex gr. canonicus qui habet præbendam propriam in capitulo exempto est exemptus a jurisdictione ordinaria ratione beneficii sui. Capellanus castrensis exemptus est quoque ratione officii sui.

—Quæ dicitur exemptio ratione loci?

R. ^{ea qua quis} Qui a jurisdictione ordinaria educitur eo quod vivat in territorio quod illi parere non tenetur. Sic, v. g. qui vivit in aula regia apud Matritum, vel in territorio Patriarchali jurisdictioni summisso, Toletano Archiepiscopo parere non tenetur. Qui vivit in territorio ordinum militarium ab ordinario eximitur paretque Priori illius militaris ordinis. Si vero exeat ab aula, vel a territorio exempto, ipso facto ordinariæ jurisdictioni subjacet.

—Quæ exemptio dicitur totalis?

R. Illa qua omnino aliquis ab ordinaria jurisdictione eximitur, puta in exemptione castrensi, vel in his duobus in præcedenti responsione allatis.

Partialis e contra dicitur qua aliquis non omnino sed tantum partialiter ab ordinario eximitur. Talis erat, ut plu-

rimum, exemptio capitulorum ab Episcopo, et etiam exemptio regularium.

—Quid jurisdictionis privativæ nomine intelligitur, prout ab exemptione differt?

R. Jurisdictio privativa ex apostolico privilegio datur alicui ut cognosceret semper et ubique de quorundam negotiorum genere, quæ alias ordinarius cognovisset. Tales erant apud nos Commissaria Cruciatæ et Spoliorum, ac tribunal qui *Excusati* dicebatur, et etiam tribunal Inquisitionis.

—Quænam est exemptionum origo?

R. Juxta communiorem interpretum opinionem inductæ fuerunt primum exemptiones apud nostrates in provinciali concilio apud Illerdam habito, anno 546, cujus in canone 3.º sic dicitur: «Quod monachi sine licentia abbatis non ordinentur, ut in Agathensi vel Aurelianensi est constitutum: quæ vero de *jure sunt monasterii* in nullo diœcesana lege ab Episcopo contingantur. Qui vero basilicam consecrare desiderat, nequaquam sub monasterii specie, ubi congregatio non colligitur, eam a *diœcesana lege* audeat segregare.» (Causa X, quæst. 1.^a)

Ex hoc per celebri nostro canone a jurisperitis inducta distinctio inter *legem diœcesanam et legem jurisdictionis*.

—Quid igitur diœcesanæ legis nomine intelligendum?

R. Juxta glossographos Gratiani codicis est «Ea adscribens *legi jurisdictionis*, in quibus incolumis potestas Episcoporum in monasteria monachosque remanserat et *legi diœcesanæ* adscribens illa in quibus et monachi et monasteria exempta proponerentur,» ut ait clarus Berardi (1).

Hæc vero subtilis distinctio postea firmata fuit Honorii III et Innocentii IV decisionibus (cap. 1 de verborum significat. in VI.)

—Quid S. Syn. de personalibus exemptionibus sancivit?

R. Dira censura eas notavit his severissimis verbis: «Quoniam privilegia et exemptiones, quæ variis titulis ple-

(1) Vide Sebast. Berardi de variis jurisdictionis ecclesiasticæ partitionibus, dissert. 1, cap. 2.

risque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum jurisdictione excitare, et exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur.» (Sess. XXIV, de Ref. in gen., cap. 11.)

—Quid «decernit Sancta Synodus»?

R. Af. «Ut, si quando justis, gravibus et fere necessariis, suadentibus causis, aliquos honorariis titulis protonotariatus, acolythatus, comitis palatini, capellani regii, aut aliis hujusmodi in romana curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit; necnon alios, cuicumque monasterio oblatos, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine servientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi, nihil ex iis privilegiis detractum esse ordinariis intelligatur.» (Ib.) Mt.

—Si vero jam exemptionem vel privilegia habent?

R. «Ii, quibus ea jam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis ordinariis, tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus... subjecti existant.» (Ib.) Mt.

—Quid significant hæc verba *tamquam Apostolicæ Sedis delegati*?

R. Cum plures Episcopi contenderent exemptorum privilegia omnino tollere, reluctantibus aliis, media via itum est, statuendo ut in supplenda regularium negligentia, aliisque similibus, Episcopi non ordinaria jurisdictione uterentur, sed idem facerent delegata a S. Sede jurisdictione, quo et necessitati provisum est et privilegiorum conservacioni (1)

—Sustulit S. Syn. exemptiones omnes reales?

R. N. Quin imo servavit exemptiones regionum capellanorum, ac ordinum militarium his verbis: «et quoad capellanos regios, juxta constitutionem Innocentii III, quæ incipit, *Cum capella*, subjecti existant: exceptis tamen iis qui prædictis locis aut militiis actu serviunt, et intra eorum

(2) Hoc medium inventum fuisse a Sebastiano Pighino (lege *Pissino*) Rotæ Rom. Auditore contendit Sarpi, in sua mendaci Concil. Trid. hist. Pallavicinus vero libro VII, cap. 5, nihil hac de re tradit. Mihi dubium est Pighinum tunc temporis apud Tridentum fuisse.

septa ac domos resident, subque eorum obedientia vivunt, sive iis qui legitime, et secundum regulam earumdem militiarum professionem fecerint, de qua ordinario constare debeat: non obstantibus privilegiis quibuscumque, etiam religionis sancti Joannis Jerosolymitani, et aliarum militiarum.» (Ib.)

—Clerici qui Romæ degunt debent habere exemptionem ratione familiaritatis?

R. N. Subdit enim S. Syn. «Quæ vero privilegia residentibus in Curia Romana Eugeniænæ constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent, ea in iis qui beneficia ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; sed ordinarii jurisdictioni subjecti permaneant: non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.» (Ib.)

—Hæc disciplina accurate postea servata fuit?

R. Sanctus Pontifex Pius V eam non tatum firmavit, sed etiam privilegia restrinxit in sua Bulla «*Quamvis*», anno 1568 lata. Postea vero sequenti sæculo non fuit adeo stricte servata, hæc disciplina, præsertim in Hispania, ubi cathedralium capitula, quæ magnas turbas contra has Tridentini dispositiones concitaverant, pariterque aliquæ congregationes, privilegia sua pro aris et focus vindicare satagebant, unde S. Sedes, ut majora mala vitaret, his aliquantulum indulgere cuasi coacta fuit, quin etiam aliquando Principum parum prudentibus sed enixis precibus adducta. Inde mala secuta sunt.

—Ergo omnes exemptiones malæ sunt?

R. N. Injuriam enim infert S. Sedi qui talia dictitat; quin imo optimæ fuerunt temporibus in quibus facta fuit earum concessio. Attamen temporis decursu noxiæ evaserunt, nam et remedia ipsa quæ infirmo aliquando prosunt, ipsi nocent dum sanus est.

Præterea hæc exemptiones datæ fuerunt, ut plurimum, congregationibus hominum ferventi virtute pollentibus, cum vero succesores eorum tepidi facti sunt, vel privilegiis abuti cœperunt, devenit in ruinam quod datum fuerat in ædificationem animarum.

—Quænam regula ferri potest ad cognoscendum utrum exemptiones noxiæ sint?

R. Illam affert S. Synodus suis nitidissimis initialibus verbis:

1.º Quando ex exemptionibus oritur magna perturbatio in Episcoporum jurisdictione, nempe lites, jurgia, frequentes rixæ vel disputationes: cum enim hæc semper iram, invidiam et spiritualis vitæ laxitatem redoleant, contra desiderium S. Sedis evadunt. Charitas enim patiens est, benigna est, etc.

2.º Quando exemptis laxioris vitæ occasione præbere dignoscuntur, non est enim justum ignavos gaudere privilegiis quæ virtuti et zelo donantur.

—Quænam ergo regulæ practicæ in litibus exemptorum?

1.^a Exemptiones odiosæ censentur, proindeque non ampliandæ sunt sed restringendæ.

2.^a In illarum concessione standum est litteræ concessionis.

3.^a Deficiente causa exemptionis tollitur exemptio, nam sublata causa tollitur effectus.

4.^a Cessante exemptione devolvitur jus suum ordinario, nam sublata exceptione sequitur regula.

5.^a In casu dubii standum est pro ordinaria jurisdictione.

—Tribunalia conservatorum judicum computabantur inter privatas jurisdictiones?

R. Af. Inducti enim erant ut plurimum in obsequium exemptorum; et contra jurisdictionem ordinariam, cui graves molestias et vexationes pepererunt.

—Quid de illis S. Synodus?

R. «Insuper, cum nonnulli, qui *sub pretextu*, quod super bonis, et rebus ac juribus suis diversæ eis injuriæ, ac molestiæ inferantur, certos judices per litteras conservatorias deputari obtinent, qui illos a molestiis et injuriis hujusmodi tueantur, ac defendant, et in possessione, seu quasi bonorum, rerum, ac jurium suorum manuteneant, et conservent, nec super illis eos molestari permittant; ejusmodi litteras in plerisque, *contra concedentis mentem*, in reprobum sensum detorqueant: idcirco nemini omnino, cujus-

cumque dignitatis, et conditionis sit, etiam si capitulum fuerit, conservatoriæ litteræ; cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcumque judicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, sive alio superiore ordinario, in criminalibus, et mixtis causis accusari, et conveniri, ac contra eum inquiri, et procedi non possit: aut quominus, si qua jura ei ex cessione competierint, super illis libere valeat apud judicem ordinarium conveniri. In civilibus etiam causis, si ipse actor exstiterit, aliquem ei apud suos conservatores judices in iudicium trahere minime liceat.» (Sess. XIV, cap. 5.)

—Hi excessus reformati fuerint?

R. Af. Cum vero hæc privativæ jurisdictiones penitus apud nos inoleverint, supervacaneum est referre quæ de ipsorum ad procedendum methodo præscripta sunt. Notandum vero quod in finem additur his verbis: «Nemo etiam similium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque conservatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum. In causis vero mercedum, aut miserabilium personarum, hujus sanctæ Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat.» (Ib.)

—Habebant ergo ex hoc decreto aliquam exceptionem miserabiles personæ?

R. N. Sed e contrario restrinxit hanc praxim S. Syn. Sess. VII, cap. vero 14 de Ref. ut dicetur infra, cum de «*judiciis in genere.*»

—Quænam excipiebat ab hac derogatione?

R. «Universitates autem generales, ac collegia doctorum, seu scholarium, ac regularia loca, nec non hospitalia actu hospitalitatem servantia, ac universitatum, collegiorum, locorum, et hospitalium hujusmodi personæ in præsentem canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, et esse intelligantur.» (Ib.)

—Datur exemptio aliqua a correctione Prælati in visitatione et etiam extra visitationem?

R. N. Sed omnes personales exemptiones in casu correctionis sustulit S. Syn. his verbis: «Omnes ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendos subditorum excessus diligenter

intendere debent, et a quibus nullus clericus per hujus sanctæ Synodi statuta, cujusvis privilegii prætextu, tutus censetur, quominus juxta canonicas sanctiones visitari, puniri, et corrigi possit; si in ecclesiis suis resederint, quoscumque sæculares clericos, qualitercumque exemptos, qui alias suæ jurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, et delictis, quoties, et quando opus fuerit, etiam extra visitationem, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, et castigandi facultatem habeant, quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus... minime suffragantibus.» (Sess. XIV, cap. 4.)

LECTIO LI.

DE EXEMPTIONIBUS IN HISP. ECCLESIA.

—Quo tempore exemptiones in Hispaniam invectæ sunt?

R. Medio sæculo XI, nam ante hoc tempus, nec wisigothica nec mixtarabis disciplinæ tempore, exemptiones agnitæ erant, nisi in his quæ *Legis Diœcesanæ* nomine intelligebantur, prout supra dictum est.

Sic Concilium Legionense, anno 1020 (juxta meliorem computationem) can. 3, sic ait: «Decrevimus etiam ut nullus contineat seu contendat Episcopis abbates suarum diœceson, sive monachos, abbatissas, sanctimoniales refuganos, sed *omnes permaneant sub ditione sui Episcopi.*»

—Quænam ergo exemptionum apud nostrates brevis historia?

R. Primo Episcopi cœperunt eximi a Metropolitanorum suorum canonica subjectione, et hanc hierarchiæ rupturam *libertatem* appellaverunt. Deinde abbates aliquorum celebrium monasteriorum contra Episcopos elati sunt, vel legitimis privilegiis, vel etiam supposititiis litteris. Crevit elatio opinionibus burgundionum et gallicanorum, versus initium sæculi XII in Hispaniam adventum. Capitula quoque cathedralia et collegialia contra Episcopos insurrexerunt, eos tamquam persecutores accusantes, et

continuis jurgiis fatigantes. Reges denique privatas jurisdictiones, Cruciatæ. Excusatorum et alias fovere curarunt, ut e redditibus ecclesiæ nummos ad debellandos sarracenos caperent.

—Quinam Episcopi exemptionem obtinuerunt?

R. Ovetensis, Legionensis et Compostellanus (1) qui immediata S. Sedis jurisdictioni submissi sunt. Compostellanus vero postmodum metropolitanus evasit, translata Metropoli ab Emerita Augusta pene diruta.

—Qui abbates primi exemptiones obtinuerunt?

R. Pinnatensis (*San Juan de la Peña*) et Sancti Salvatoris Legeriensis (*San Salvador de Leire*). Concilia vero utriusque monasterii, quibus contenditur Episcopos Jacenses et Pampilonenses semper ex his monasteriis deprecandos esse, velut apocrypha rejiciuntur. Abbas Aquilinus Pinnatensis, favente Aragonum Rege et Legato Hugone Candido, postea Sanctæ Sedi perfido et denique schismatico, exemptionem ab Alexandro II obtinuit, turbidis illis temporibus, et litteris obrepticis et contra Ecclesiam Hispanam calumniosis.

—Quid de burgundionibus et gallicanis monachis?

R. Sæculo XII, contra Sancti Bernardi mentem et conatus, quamplurima privilegia et exemptiones capessere cœperunt, quæ longum foret in medium proferre (2).

—Quando capitula cœperunt exempta esse?

R. Sæculo præsertim XIII, quando augustiniana canonica vita relaxari cœpit: postea vero tempore magni schismatis plura etiam privilegia nacta sunt.

—Quænam ex his exemptionibus derivatæ clades?

R. Alvarus Pelagius, scriptor sæculi XIV, Episcopus et Minorita, in libro suo de *Planctu ecclesiæ* sic ait: «Eorum

(1) Historiæ Compostellanæ, lib. 1.º cap. 5.º «De libertate ecclesiæ compostellanæ.» V. Operis, *España Sagrada*, vol. 20, fol. 21.

(2) *Nollo pretendas mihi fructum emancipationis ipsius, nullus est enim nisi quod inde Episcopi insolentiores, monachi ipsi dissolutiores fiunt. Quid quod et pauperiores? Inspice diligentius talium libertorum et facultates et vitas.* (Lib. III de Consider. ad Eugenium, cap. 4.)

privilegia (regularium) faciunt eos contendere tota die... Faciunt eos contemnere prælatos Ecclesiæ, et occasione privilegiorum magis sunt insolentes et magis delinquant.» (1)

—Quænam in Hispania privatæ jurisdictiones?

R. Hæc a sæculo XV potissimum invectæ sunt:

1.º Tribunal Cruciatæ et Excusati de quo modo dicendum. (2)

2.º Tribunal Apostolicum et Regium Sancti Officii, seu Inquisitionis, anno 1484, petentibus eisdem Regibus Inductum fuit in Castella, primusque inquisitor cum facultatibus Apostolicis fuit Fr. Thomas de Torquemada. In Aragonia inductum fuit anno 1485. Consilium vero seu Tribunal Apostolicum et Regium erectum fuit anno 1494, cum Bulla Alex. VI.

3.º Forum academicum, quod quidem et Apostolicum et Regium erat cum jurisdictione civili et criminali a sæculopræsertim XV.

4.º Consilium ordinum militarium, Apostolicum etiam et Regium, de quo dicendum infra.

5.º Tribunal criminale apud Cathaloniam, quod dicebatur Tribunal Brevis, ad Clericorum criminales causas.

6.º Tribunal quod dicebatur Spoliorum et vacantium beneficiorum, quod quidem inductum fuit ex art. 22, Concord. Bened. XIV inter et Ferdinandum VI, anno 1753, in quo spolia in pios usus converti jussum fuit; nam antea, ab initiis nempe sæculi XVI, cedebant Apostolicæ Camera.

—Quænam origo exemptionis Xenodochii Italarum apud Matritum?

R. Ejus ædes simul ac ecclesia, quæ Pontificia et Regalis est, erectæ fuerunt anno 1598, pro Italæ gentis pauperibus et infirmis curandis, semperque fuit sub immediata protectione Sanctæ Sedis, ejusque nomine jurisdictionem in ipsa habuerunt Reverendissimi in Hispania Apostolici Nuntii.

—Quid de iudicibus conservatoribus?

(1) Libro II, cap. 66.

(2) V. Perez de Lara (D. Alonso), compendio de las tres gracias, cruzada, subsidio y excusado: Impr. Real, 1810, fol. 19.

R. Horum jurisdictio plura mala peperit ecclesiasticæ disciplinæ et ordinariæ jurisdictioni, præsertim sæculo XVII, et contra mentem Tridentini (Sess. XIV, cap. V). Philipus V horum judicum jurisdictionem interponi vetuit pro domibus et cenobiis Regiæ protectioni submissis, anno 1715 (1) Hodie jam omnino ignoti sunt.

—Reformatio Tridentina salubres effectus nacta fuit?

R. Capitula Castellæ huic acriter obstiterunt, contentibus illis exemptiones suas et privilegia contra mentem Tridentini servare, qua de causa ea Philipus II Rex duris verbis increpavit. Attamen illa privilegia in praxi et contra Episcopos sustinuerunt, unde sæculo XVII iterum disciplina languescere cœpit, uti supra dictum est.

—Ubi constat hoc tempore Ecclesiæ Hisp. disciplinam iterum relaxatam fuisse?

R. Præter alia ex Bulla ipsa *Apostolici ministerii*, in cuius initio hæc verba leguntur. «Nonnullæ ecclesiasticæ disciplinæ rationibus ac saluberrimis sacri œcumenici Concilii Tridentini decretis haud quaquam consentanea sensim in diversis nationis Hispaniæ locis obrepisse.»

—Hæc Bulla aliquod remedium exemptionum immoderatarum malis attulit?

R. N. Sed in his, ut in aliis potissimis, nihil a Sancta Sede obtentum, quia nihil ipsi nuntiatum nec petatum fuit. Ideo mala omnia et incommoda atque querelæ ad nostram usque ætatem pervenerunt.

—Quid ergo in noviss. Conventione factum?

R. In ea corruptelæ omnes, non tantum reformatæ sed funditus eversæ sunt, nam ut plurimum impossibilis erat earum reformatio. Ideo ad mentem Tridentini sequens adhibita dispositio. «Omnes etiam jurisdictiones privilegiate et exemptæ, cujuscumque speciei sint, et quomodo-cumque nuncupentur, cessabunt, ea non exclusæ quæ ad Sancti Joannis Hierosolymitani ordinem spectat. Subdita autem iisdem jurisdictionibus territoria propriis seu finitimis diœcesibus adjungentur, in nova harum circums-

(1) Ley 14, tit. 17, lib. 1 de la Novis. Recop.

criptione, prout art. 7 statum est (1) perficienda (Art. 11.)

—Quid ergo de Episcopalibus exemptionibus?

R. Singuli Episcopi, et quibus præsent ecclesiæ, canonicam suis metropolitanis subjectionem præferent ac proinde privilegium exemptionis, quo Episcopatus Legionensis et Ovetensis pridem gaudebant, cessabit.» (Art. 8.º)

—Quid de territoriis Ordinum militarium?

R. De his infra speciali lectione dicendum.

—Quid de ecclesiis in aliena diœcesi constitutis?

R. Archiepiscopi et Episcopi ordinariæ suæ auctoritatis et jurisdictionis usum ad universum proferent territorium, quod uniuscujusque diœcesis finibus juxta novam circumscriptionem contineatur: ac propterea qui eum usque in præsens, ad regiones aliena diœcesi conclusas quovis titulo protulerint (2) ab hujusmodi exercitio cessabunt.» (Art. 10.)

—Quid de Collecturia generali spoliorum?

R. «Suppressa declaratur collecturia generalis quæ a spoliis, vacantibus et annatis audit, concredito interim Commisariæ Cruciatæ munere vacantia administrandi, insoluta exigendi, et pendentia negotia ordinandi et conficiendi.» (Art. 12.)

—Quid de Tribunali decimalium excusatorum?

R. «Pari modo supprimitur Apostolicum ac Regium Tribunal gratiæ, vulgo del *Excusado*. (Art. 12.)

—Quid de capitulis exemptis?

R. «Cessabit illico omnis immunitas, exemptio, privilegium, usus aut abusus, qui in ipsorum capitulorum com-

(1) Articulus 7, qui transitorius est, sic ait: «Novi fines et peculiaris earumdem diœcesium circumscriptio, quo citius fieri possit ac servatis servandis, per Apostolicam Sedem statuatur: quam ob rem Summus Pontifex, suo et ejusdem Sedis apud Majestatem Catholicam Nuntio, necessarias facultates delegabit ad opus collatis cum Regio Gubernio consiliis perficiendum.» Hoc autem negotium adhuc inceptum est, non tamen Apostolicæ et Sanctæ Sedis culpa vel incuria.

(2) Sic ex grat., Episcopus Oscensis intra ipsam civitatem Cæsaraugustæ jurisdictionem exercet intra ecclesiam Sanctarum Massarum (vulgo *Santa Engracia*) in cujus veneranda crypta innumerabilem Martyrum exubiæ venerantur. Ex quo aliquando contigit in illa civitate insimul ordines conferri et apud Sedem a metropolitano, et apud hanc ecclesiam ab Oscensi Episcopo.